

Sygn. akt VI Ga 37/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 kwietnia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Andrzej Borucki

Sędziowie: SO Renata Bober

SO Anna Harmata (spr.)

Protokolant: st. sekr. sądowy Joanna Mikulska

po rozpoznaniu w dniu 9 kwietnia 2015 r. w Rzeszowie

na rozprawie

sprawy z powództwa: (...) Spółki z o.o. w Ś.

przeciwko: (...) S.A. V. (...) w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego co do punktu I i III wyroku Sądu Rejonowego
w Rzeszowie V Wydziału Gospodarczego z dnia 19 listopada 2014 r., sygn. akt
V GC 1075/14

I. oddala apelację,

II. zasądza od pozwanego (...) S.A. V. (...) w W. na rzecz powoda (...) Spółki z o.o. w Ś. kwotę 600 zł (sześćset złotych)
tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt VI Ga 37/15

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 9 kwietnia 2015 r.

Powód (...) Sp. z o.o. w Ś. wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) S.A. V. (...) w W. kwoty 5.535,00 zł z ustawowymi
odsetkami od dnia 11 marca 2014 r. do dnia zapłaty wraz z kosztami postępowania.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, iż w ramach prowadzonej działalności gospodarczej wynajął samochód
zastępczy poszkodowanemu w wyniku wypadku zaistniałego w dniu 30 grudnia 2013 r. Sprawca szkody był
ubezpieczony u pozwanego. Poszkodowany umową cesji z dnia 31 grudnia 2013 r. przełał wierzytelność z tytułu
odszkodowania w zakresie kosztów najmu pojazdu zastępczego na rzecz powoda. Uszkodzony pojazd uległ szkodzie
całkowitej. Poszkodowany w dniu zwrotu auta zastępczego otrzymał odszkodowanie za szkodę całkowitą. Powód
wystawił fakturę VAT, której termin zapłaty minął w dniu 10 marca 2014 r. Pozwany odmówił wypłaty zwrotu kosztów
najmu pojazdu zastępczego.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości. W uzasadnieniu zakwestionował roszczenie powoda zarówno co do zasady jak i co do wysokości. Wskazał, iż podpisanie umowy najmu i wystawienie faktury nie świadczy automatycznie o konieczności wynajęcia pojazdu zastępczego. Umowa nie zawiera postanowień precyzujących czas najmu pojazdu oraz stawki, jaka stanowi podstawę dla rozliczenia czynszu najmu. Pozwany zarzucił brak legitymacji po stronie powoda, bowiem w momencie podpisywania umowy cesji szkoda w ogóle nie powstała. Powód nie wykazał również, że poszkodowany zmuszony był wynająć pojazd zastępczy. Oświadczenie poszkodowanego pozostaje w sprzeczności z realnym wykorzystaniem pojazdu zastępczego.

W toku postępowania przed Sądem I instancji, pozwany podtrzymał swe stanowisko, iż brak legitymacji czynnej powoda wynikał z braku ustalenia w umowie najmu stawek i czasu trwania najmu, zakwestionował potrzebę korzystania z pojazdu zastępczego, a dodatkowo stawki najmu. Ten ostatni zarzut, polegający na twierdzeniu, że stawka najmu była zawyżona, Sąd I instancji pominął jako twierdzenie o nowym w procesie fakcie, prowadzącym do zwłoki w rozpoznaniu sprawy, bowiem wiązałoby się to z opinią biegłego sądowego czy zgłoszeniem innych wniosków dowodowych na tę okoliczność, a zatem koniecznością odroczenia rozprawy. Sąd I instancji wskazał nadto, iż zarzut ten zmuszał powoda do zawnioskowania nowych dowodów, na które nie był przygotowany na etapie rozprawy, co również powodowałoby konieczność odroczenia rozprawy, a więc zwłokę w rozpoznaniu sprawy.

Wyrokiem z dnia 19 listopada 2014 r. Sąd Rejonowy w Rzeszowie, sygn. akt V GC 1075/14 zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 5.535,00 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 17 maja 2014 r. do dnia zapłaty (pkt I), oddalił w pozostałej części powództwo (pkt II) oraz zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1.494,00 zł tytułem kosztów procesu (pkt III).

W uzasadnieniu dla niniejszego, Sąd Rejonowy ustalił, iż bezspornym w niniejszej sprawie była okoliczność, iż wskutek kolizji drogowej dnia 30 grudnia 2013 r. doszło do uszkodzenia pojazdu marki (...) będącego przedmiotem własności poszkodowanego. Pojazd sprawcy w dacie zdarzenia był ubezpieczony u pozwanego (...) S.A. V. (...) w W., a poszkodowany doznał szkody całkowitej. Zgodnie z poczynionymi przez Sąd I instancji ustaleniami, ze względu na dobre wyposażenie uszkodzonego pojazdu poszkodowany podjął decyzję o jego naprawie, oddając w dniu 31 grudnia 2013r. uszkodzony pojazd do „zwykłego” zakładu naprawczego. W tym samym dniu poszkodowany celem zaspokojenia swych potrzeb komunikacyjnych (dojazd na zakupy, załatwianie spraw osobistych, zawożenie córki i zięcia do pracy i z pracy) na czas naprawy swego samochodu wynajął od powoda pojazd zastępczy marki H. (...). Strony określiły, iż przedmiotowa umowa została zawarta na czas trwania naprawy uszkodzonego pojazdu, w przypadku szkody całkowitej do dnia wypłaty odszkodowania, ale w każdym wypadku nie dłużej niż na okres 30 dni kalendarzowych. Stawka czynszu najmu ustalona w umowie wynosiła 150 zł netto (184,40 zł brutto) za każdy dzień najmu, przy najmie trwającym od 7 dni, strony ustaliły też w tabeli stawki najmu za dobę za pozostałe przedziały czasowe najmu. W dniu 31 grudnia 2013 r. poszkodowany zawarł z powodem umowę cesji, w której przelał na powoda wierzytelność w zakresie kosztów najmu pojazdu zastępczego wraz ze wszystkimi związanymi z nią prawami, w tym roszczeniami o zaległe odsetki. W trakcie trwania naprawy poszkodowany otrzymał od ubezpieczyciela odszkodowanie z tytułu szkody całkowitej na podstawie decyzji ubezpieczyciela z dnia 15 stycznia 2014 r., w której stwierdził on, że naprawa jest nieopłacalna. Po otrzymaniu odszkodowania przez poszkodowanego, jego pojazd nadal był naprawiany w zakładzie, z tego też względu poszkodowany korzystał nadal z pojazdu zastępczego. Poszkodowany korzystał z pojazdu zastępczego w celu odwożenia córki i zięcia do pracy do R. lub na przystanek w B.. Poszkodowany po otrzymaniu odszkodowania za szkodę całkowitą zapłacił tą kwotą za naprawę oraz dopłacił z własnych środków kwotę 1.500 zł. Pomimo trwającej naprawy samochodu, poszkodowany wynajmował pojazd zastępczy do dnia 30 stycznia 2014 r. (łącznie 30 dni) ze względu na ograniczenie czasowe w umowie najmu. Pismem z dnia 15 kwietnia 2014 r. powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 5.535,00 zł brutto w nieprzekraczalnym terminie 4 dni.

W ocenie Sądu Rejonowego możliwą i prawnie skuteczną była cesja wierzytelności przyszłej, którą stanowiły koszty najmu pojazdu zastępczego. Sąd I instancji wskazał, iż prawo do domagania się przez powoda odszkodowania zostało w wystarczający sposób zindywidualizowane w umowie cesji, nie było zatem wątpliwości o jaką wierzytelność przyszłą chodzi w przedmiotowej umowie. Umowa najmu jako umowa z definicji odpłatna została ważnie zawarta,

skoro określono w niej podstawę naliczenia stawki najmu, a poszkodowany, podpisując ją, te zasady naliczenia i stawki czynszu zaakceptował. Bez znaczenia pozostawał fakt, iż nie było przy podpisywaniu umowy rozmowy co do stawek, skoro koszty najmu miały być pokryte przez ubezpieczyciela z OC sprawcy, a zatem zapłatą czynszu najmu przez poszkodowanego był przelew wierzytelności, co jest dopuszczalne w rozumieniu art. 659 § 2 k.c. Sąd Rejonowy dokonując analizy kosztów naprawy, stwierdził, iż przywrócenie pojazdu do stanu poprzedniego nie stanowiło dla ubezpieczyciela nadmiernych kosztów w rozumieniu art. 363 § 1 zd. 2 k.c. Ubezpieczyciel bowiem wycenił rynkową wartość pojazdu na kwotę 10.600 zł, zatem koszty rzeczywistej naprawy: 7200 zł, poniesione przez poszkodowanego nie przekroczyły tej wartości. Wyliczona szkoda jako całkowita, tylko dlatego, że koszty naprawy przekraczają wartość pojazdu, nie przesądzała w ocenie Sądu Rejonowego, iż naprawa pojazdu nie jest możliwa czy opłacalna, a normalnym następstwem naprawy, pozostającym w adekwatnym związku przyczynowym ze zdarzeniem ją powodującym była niemożność korzystania przez poszkodowanego z własnego samochodu na czas tejże naprawy. Wobec tego ubezpieczyciel był zobligowany do zwrotu poszkodowanemu wydatków koniecznych, potrzebnych na czasowe używanie zastępczego pojazdu w takim zakresie, w jakim poszkodowany korzystałby ze swego środka lokomocji, gdyby szkoda nie nastąpiła. Skoro w okresie najmu pojazdu zastępczego uszkodzony pojazd pozostawał w naprawie, a poszkodowany nie posiadał innego środka transportu, to za zasadny w ocenie Sądu I instancji należało uznać cały okres najmu pojazdu zastępczego, który nie przekroczył ustalonego w umowie najmu okresu 30 dni. Nadto Sąd Rejonowy wskazał, iż zarzut pozwanego o konieczności najmu pojazdu co najwyżej do czasu wypłaty za szkodę całkowitą pojawił się dopiero na etapie zdania końcowego, zatem nie mógł być brany pod uwagę przez Sąd I instancji bowiem uaktywniał po stronie powoda ciężar dowodu konkretnych okoliczności faktycznych uzasadniających potrzebę najmu ponad okres do wypłaty odszkodowania za szkodę całkowitą. Dodatkowo Sąd Rejonowy zaznaczył, iż okoliczności faktyczne tej szkody uzasadniały okres najmu jako konieczny i celowy na czas naprawy, a nie do czasu uzyskania przez poszkodowanego pieniędzy ze szkody całkowitej.

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd uwzględnił powództwo co do należności głównej w całości i zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 5.535 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 17 maja 2014 r. do dnia zapłaty. W kwestii odsetek Sąd I instancji uznał, iż mając na uwadze art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, odszkodowanie powinno zostać wypłacone najpóźniej w terminie ustawowym 30 dni od przyjętej daty otrzymania przez pozwanego wezwania do zapłaty należności z tytułu najmu pojazdu zastępczego. Tym samym pozwany pozostawał w opóźnieniu od dnia następnego, co uzasadniało zasądzenie odsetek ustawowych dopiero od dnia 17 maja 2014 r. W pozostałym zakresie, tj. co do wcześniejszego okresu żądania odsetkowego, nieprawidłowo liczonego przez powoda od terminu płatności faktury najmu, którym to terminem ubezpieczyciel nie jest związany, Sąd Rejonowy powództwo oddalił. O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku, co do punktu I i III wniósł pozwany, który zarzucił naruszenie przez Sąd I instancji przepisów prawa materialnego mające wpływ na treść rozstrzygnięcia, a to:

1. art. 659 § 1 k.c. polegające na uznaniu, że umowa najmu z dnia 31 grudnia 2013 r. jest ważna wobec nieustalenia pomiędzy stronami umowy stawki czynszu najmu;
2. art. 361 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 363 § 1 k.c. i art. 6 k.c. poprzez zasądzenie na rzecz powoda odszkodowania za najem samochodu zastępczego, pomimo, że ten nie udowodnił:
 - 2.1.1. aby czas najmu pojazdu był uzasadniony okolicznościami naprawy pojazdu i likwidacji zgłoszonej szkody;
 - 2.1.2. aby poszkodowany użytkownik uszkodzonego pojazdu faktycznie uścił koszty najmu pojazdu zastępczego, a co za tym idzie – by w jego mieniu powstała szkoda, a w konsekwencji – by w ogóle uzyskał wobec pozwanego wierzytelność o zapłatę odszkodowania na pokrycie kosztów najmu.

Pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w całości, zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów sądowych, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych za obie instancje ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego

rozpoznania Sądowni I instancji z pozostawieniem temu Sądowni rozstrzygnięcia o kosztach dotychczasowego postępowania.

W uzasadnieniu dla niniejszego pozwany wskazał, iż w jego ocenie strony umowy najmu nie uzgodniły stawki czynszu najmu, przez co sama umowa jest nieważna, gdyż nie zawiera istotnych postanowień w rozumieniu art. 659 § 1 k.c., nie wynika bowiem z niej, aby strony tej umowy zgodnie określiły czynsz najmu pojazdu zastępczego poprzez wskazanie jego wysokości lub podstaw do jego wyliczenia. Nadto w ocenie pozwanego Sąd I instancji wadliwie dokonał interpretacji sytuacji zaistniałej w niniejszej sprawie na niekorzyść strony pozwanej i bezpodstawnie przyjął prawo poszkodowanego do wydłużania czasu najmu pojazdu. Zdaniem skarżącego błędnym było przyjęcie przez Sąd I instancji, iż w majątku poszkodowanego powstała szkoda w postaci konieczności poniesienia uzasadnionych kosztów najmu pojazdu zastępczego. Sąd Rejonowy w ocenie pozwanego, nieprawidłowo przyjął, iż sam fakt zawarcia umowy najmu, wystawienie faktury za usługę oraz okoliczności powstania szkody uzasadniają roszczenie powoda w tym zakresie bez konieczności wykazania, że czas korzystania z pojazdu zastępczego i stawka czynszu były uzasadnione okolicznościami wypadku. Skarżący wskazał, iż naprawa uszkodzonego pojazdu nie jest warunkiem wypłaty odszkodowania bo istotne znaczenie ma fakt powstania szkody, a nie jej naprawienie, ale nie ma on zastosowania w sytuacji zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego. Strata majątkowa powstaje dopiero z chwilą poniesienia uzasadnionych kosztów najmu pojazdu zastępczego, dlatego zwrotowi podlegać mogą tylko wydatki rzeczywiście poniesione na taki najem.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Sąd Okręgowy rozpoznając przedmiotową apelację nie znalazł podstaw do jej uwzględnienia.

Analiza poczynionych w sposób prawidłowy i wyczerpujący ustaleń faktycznych dokonanych w niniejszej sprawie przez Sąd Rejonowy oraz na ich podstawie dokonanych rozważań prawnych nie pozwoliła na podzielenie zarzutów strony pozwanej zgłoszonych w apelacji wniesionej od przedmiotowego rozstrzygnięcia.

Odnosząc się do zarzutu strony pozwanej w przedmiocie naruszenia przez Sąd Rejonowy art. 659 § 1 k.c. polegającego na uznaniu, że umowa najmu z dnia 31 grudnia 2013 r. jest ważna mimo nieustalenia pomiędzy stronami umowy stawki czynszu najmu pojazdu zastępczego, wskazać należy, iż umowa najmu nr (...) z dnia 31 grudnia 2013 r. (k. 32-34) zawarta pomiędzy poszkodowanym a powodem, wskazywała wprost w § 13 stawki najmu jakie obowiązują poszkodowanego jako najemcę, a które to stawki, uzależnione były od czasookresu najmu przedmiotowego pojazdu zastępczego H. (...). Natomiast zgodnie z § 2 pkt 1 umowy, strony ustaliły, iż przedmiotowa umowa zostaje zawarta na czas naprawy uszkodzonego pojazdu ale nie dłuższy niż na okres 30 dni kalendarzowych. Zatem mając na uwadze powyższe zapisy umowne nie sposób zgodzić się ze stanowiskiem pozwanego prezentowanym w apelacji wskazującym, iż przedmiotowa umowa najmu z dnia 31 grudnia 2012 r. nie zawierała istotnych postanowień umownych w myśl obowiązujących przepisów a to art. 659 § 1 k.c., których brak statuował jej nieważność albowiem strony przedmiotowej umowy określiły stawki obowiązującego je czynszu najmu pojazdu zastępczego, poprzez odniesienie ich wysokości do czasookresu trwania przedmiotowego najmu, który limitowany był ilością 30 dni. Stąd Sąd Okręgowy podziela stanowisko Sądu I instancji wskazujące, iż umowa najmu została ważnie zawarta skoro określono w niej podstawę naliczenia stawki najmu, a poszkodowany podpisując ją, zasady naliczenia i stawki czynszu najmu zaakceptował.

Sąd Okręgowy uznał także za niezasadny oraz nieznajdujący odzwierciedlenia w okolicznościach faktycznych niniejszej sprawy, zarzut strony pozwanej w przedmiocie nieprawidłowego przyjęcia przez Sąd Rejonowy, iż czas najmu pojazdu zastępczego był uzasadniony okolicznościami naprawy pojazdu i likwidacji zgłoszonej szkody, a także zarzut pozwanego w przedmiocie nieprawidłowego przyjęcia przez Sąd Rejonowy, aby powód uzyskał wobec pozwanego wierzytelność o zapłatę odszkodowania na pokrycie kosztów najmu pojazdu zastępczego. W tym zakresie Sąd Okręgowy podzielił stanowisko Sądu Rejonowego, wskazujące, iż cesja wierzytelności przyszłej, a taką były koszty najmu pojazdu zastępczego była możliwa i w pełni skuteczna. Mając na uwadze, iż koszty najmu pojazdu zastępczego stanowiły wierzytelność przyszłą, która powstała po zakończeniu najmu, oraz okoliczność, iż umowa najmu była umową ważną zawierającą w sobie istotne postanowienia tejże umowy w myśl art. 659 § 1 k.c., to brak było podstaw

do przyjęcia, jak to wskazywał pozwany, iż jedynie faktyczna zapłata przez poszkodowanego kwoty czynszu najmu wynikającego z przedmiotowej umowy najmu pojazdu zastępczego, mogła stanowić podstawę do następczego zawarcia umowy cesji i dopiero na tej podstawie tj. z chwilą poniesienia przedmiotowych kosztów przez poszkodowanego a nie z chwilą powstania wymagalnego zobowiązania, powód mógłby dochodzić roszczenia objętego żądaniem pozwu. Jak słusznie wskazał Sąd I instancji w okolicznościach niniejszej sprawy, szkodę majątkową stanowiły koszty rozumiane nie jako zapłacone bo te zostały zbyt późno powstałe po zakończeniu najmu, zważając, iż w niniejszym przypadku zapłatą czynszu najmu przez poszkodowanego był przelew wierzytelności. Przy tym zaznaczyć należy, iż umowa dotycząca cesji wierzytelności przyszłej zawierała dane pozwalające ustalić w chwili zaistnienia przedmiotowej wierzytelności, iż to ta wierzytelność tj. zwrot kosztów najmu pojazdu zastępczego był objęty przedmiotową umową.

Nie znajduje także oparcia w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym stanowisko pozwanego wskazujące, iż poszkodowany przyczynił się do zawyżenia kosztów podejmując decyzję o naprawie pojazdu czy też powód nie wykazał, iż czas najmu pojazdu zastępczego pozostawał w adekwatnym związku przyczynowym ze szkodą albowiem w okolicznościach niniejszej sprawy jak to ustalił Sąd Rejonowy poszkodowany skorzystał z przysługującego mu prawa wyboru co do sposobu naprawienia szkody w sytuacji gdy uszkodzony pojazd nadawał się do naprawy (zważając na jego wyposażenie), a zatem mógł on żądać - wbrew twierdzeniom skarżącego - zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego użytkowanego w czasie naprawy pojazdu i to niezależnie od faktu, iż ubezpieczyciel zakwalifikował szkodę tą jako całkowitą, skoro uczynił to bezpodstawnie. Skutkiem oddania uszkodzonego pojazdu do naprawy była niemożność korzystania przez poszkodowanego z własnego samochodu na czas tej naprawy wobec czego pozwany obowiązany był do zwrotu wydatków koniecznych i celowych, a to kosztów najmu pojazdu zastępczego. Powód ze swojej strony wykazał – co było jego obowiązkiem wynikającym z art. 6 k.c. – w trakcie postępowania pierwszoinstancyjnego zarówno celowość jak i uzasadnioną ekonomicznie potrzebę wynajęcia pojazdu zastępczego i niniejsze nie pozostawało w zależności od uprzednio deklarowanej liczby planowanych do przejechania kilometrów. Niewątpliwie liczba faktycznie przejechanych kilometrów wskazywała na korzystanie z samochodu zastępczego i potrzebę jego wynajmu.

Biorąc pod uwagę naprowadzone wyżej okoliczności Sąd Okręgowy – na podstawie art. 385 k.p.c. – apelację jako bezzasadną oddalił.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono stosownie do wyniku sprawy na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz art. 108 § 1 k.p.c. i par.13 ust.1 pkt 1 w zw. z par. 6 pkt 4 Rozporządzenia MS z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.